

N:o 56.

Af herr F. Berg, om tillägg till 25 kap. 20 § strafflagen.

I 18 kapitlet 6 § strafflagen föreskrifves, att religions- eller skollärare, som begår sedlighetsförbrytelse mot ungdom, som han till undervisning eller uppfostran fått sig anförtrord, skall dömas till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år eller till fängelse.

Af 25 kapitlet 22 § af samma lag finner man, att hvad om brott af statens embetsmän i detta kapitel stadgas äfven gäller om andra, som förordnade äro att embete eller tjensteärende förrätta, följaktligen om religions- och skollärare. I nämnda 25 kapitel 20 § stadgas rörande brott af embetsman följande:

»Begår embetsman brott, därför han till straffarbete eller svårare straff dömes; varde tillika dömd till afsättning från embete, som han innehafver, ändå att brottet utom embetet begånget är: äro omständigheterna synnerligen mildrande; då må till mistning af embete på viss tid dömas.»

Af denna bestämmelse framgår, att om religions- eller skollärare blir för sådan förbrytelse, som i 18 kapitlet 6 § omtalas, dömd till *straffarbete*, så skall han ock dömas att mista sin tjenst. Domstolen kan visserligen låta det stanna vid afsättning på viss tid, men detta endast ifall den finner omständigheterna »synnerligen mildrande», hvilket i fråga om brott af förevarande beskaffenhet svårligen låter tänka sig.

Annorlunda ställer sig emellertid saken, i händelse domstol icke finner sig böra döma en på dylikt sätt felande religions- eller skollärare till svårare straff än *fängelse*. Innehar den brottslige folkskolläroretjenst, säger det sig visserligen sjelft, att vederbörande skolstyrelse finner honom hafva ådagalagt »sådant uppförande, att han ej bör såsom lärare längre bibehållas», och följaktligen med stöd af § 32 i folkskolestadgan tilldelar honom en varning. Men härmed är han icke skild från sin befattning, ty enligt samma paragraf

af folkskolestadgan kräfvcs, att meddelad varning skall vara »fruktlös befunnen», innan skolrådet har rätt att skilja den felaktige från hans tjänst. Såvida förseelsen ej bevisligen upprepas, kan det därför hända, att ett skol-distrikt blifver nödgadt att behålla en lärare, som gjort sig skyldig till dylikt brott.

Stadgandet i 25 kapitlet 17 § strafflagen, att embetsman, som visar vårdslöshet, försummelse, oförstånd eller oskicklighet i sitt embete, kan straffas med böter eller mistning af embetet under viss tid samt, om omständigheterna äro synnerligen försvårande, med afsättning, har naturligtvis här ingen tillämplighet, enär det icke tillkommer skolråd eller kyrkostämma att döma enligt strafflagen och brott af nu ifrågavarande slag dessutom ingalunda behöfver vara förbundet med hvad man vanligen förstår med vårdslöshet, försummelse, oförstånd eller oskicklighet i embetet.

Ingen kan emellertid neka, att en lärare, som på ett så upprörande sätt missbrukat sin ställning, dermed visat sig oduglig och ovärdig att vidare vara uppfostrare. Den skada han anstiftat är icke inskränkt till de enskilda barn, mot hvilka han förbrutit sig och hvilka han måhända gjort olyckliga för lifvet; han har genom sitt brott äfven dragit missaktning och ovilja öfver den institution, han varit satt att tjena, och öfver den corps, han tillhört, och han har derigenom på det betänkligaste sätt motverkat den stora samhällsuppgift, som denna institution och denna corps hafva att fylla.

Hvad här blifvit sagdt om folkskollärare gäller gifvetvis äfven om lärare vid andra undervisningsanstalter samt om religionslärare.

Nu påpekade missförhållande kräver snar rättelse. Enklast och bäst synes mig denna kunna vinnas genom ett tillägg till 25 kapitlet 20 § strafflagen. Jag hemställer därför,

att Riksdagen måtte för sin del besluta, att nämnda paragraf i sin helhet skall erhålla följande lydelse:

Begår embetsman brott, därför han till straffarbete eller svårare straff dömes; varde tillika dömd till afsättning från embetet, som han innehafver, ändå att brottet utom embetet begånget är: äro omständigheterna synnerligen mildrande; då må han till mistning af embete på viss tid dömas.

Vardcr religions- eller skollärare dömd för sådan förbrytelse mot den ungdom, han till undervisning eller uppfostran har sig anförtrodd, som i 18 kapitlet 6 § af denna

lag sagd är, måste tillika sitt embete, ändå han ej till straffarbete eller svårare straff dömes.

För den händelse lagutskottet, till hvars behandling motionen torde blifva hänvisad, skulle finna detta förslag vara i ett eller annat hänseende formelt otillfredsställande, tillåter jag mig anhålla, att utskottet måtte vidtaga de ändringar deruti, som det anser nödiga för att det åsyftade ändamålet med säkerhet skail kunna vinnas.

Stockholm den 26 januari 1898.

Fridtjuv Berg.

N:o 57.

Af herr J. M. Johansson i Mellbyn, om tillägg till 12 kap.
10 § ärfdabalken.

Det inträffar icke så sällan, att, då man eller hustru aflidit, somliga deras barn erhållit uppfostran af boets samfälda tillgångar, hvaremot dessas minderåriga syskon erhållit obetydligt till uppfostran, och föräldrarna bruka i allmänhet icke »lägga de andra sina barn något till, som mindre njutit hafva», utan måste vid arfskifte den behållning, som finnes, delas lika mellan uppfostrade och minderåriga barn. Detta förefaller dock ej vara förenadt med billighet och rättvisa, hvarför jag härmed får hemställa,

att Riksdagen måtte för sin del antaga följande tillägg till 12 kapitlet 10 § ärfdabalken:

Hafva föräldrarne icke tillagt barn under femton år något till uppfostran och finnas barn, som uppnått denna